

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział 1. Symbioza gospodarki i polityki w systemie komunistycznym	17
1.1. Wszystko zaczynało się od polityki... ..	17
1.2. Zniekształcona mikroekonomia i makroekonomiczne niedobory	25
1.3. Planowanie i niepewność: bracia syjamscy gospodarki komunistycznej... ..	31
1.4. Zniekształcenia strukturalne gospodarki nakazowej	37
Rozdział 2. Gospodarka komunistyczna i świat zewnętrzny	43
2.1. Handel zagraniczny: cele, środki i relacje z gospodarką wewnątrz krajową.	43
2.2. Handel z krajami kapitalistycznymi: presja na import i zniekształcenia w strukturze eksportu	46
2.3. Wymiana towarowa między krajami komunistycznymi, czyli kumulacja patologii	52
2.4. Próba dogonienia Zachodu pod względem technologicznym. Licencje zamiast reform	58
Rozdział 3. Upadek systemu: historia i teoria	65
3.1. Błędna percepcja przyczyn upadku komunizmu	65
3.2. Dynamika oddziaływania negatywnych cech systemowych gospodarki nakazowej	66
3.3. Konsekwencje dla wzrostu gospodarczego, inflacji oraz poziomu i warunków życia mieszkańców	70
3.4. Psychospołeczne konsekwencje postępującego upadku i wzrost „kosztów utrzymania” systemu.	74
3.5. O zasługach w pogrzebaniu komunizmu	77
3.6. Stracone lata pogoni za chimerą. Dlaczego komunizm musiał przegrać z kapitalizmem	79
Rozdział 4. Ekonomia polityczna transformacji	85
4.1. Od reform do zmian systemowych	85
4.2. Fundamentalne decyzje systemowe na starcie transformacji ekonomicznej	88

4.3. Startowa „masa krytyczna”, późniejsza kontynuacja i dylematy reformatorskich elit.	97
4.4. Strategia komunikacji społecznej na czasy entuzjazmu i zmęczenia	104
4.5. Zwyczajność koncepcji transformacji.	108
Rozdział 5. Transformacyjna recesja i jej główni aktorzy: państwowe przedsiębiorstwa	111
5.1. Transformacyjna recesja a oczekiwania odnośnie do dynamiki produkcji.	111
5.2. Przyczyny drastycznego spadku produkcji we wczesnej transformacji	116
5.3. Główni aktorzy czasu recesji. Spadki produkcji w przedsiębiorstwach państwowych	122
5.4. Inne formy własności podmiotów gospodarczych. Rujnujące dziedzictwo przeszłości.	127
5.5. Kilka uwag o „nieakceptowalnym koszcie transformacji”.	131
Rozdział 6. Transformacyjna ekspansja i jej główni aktorzy: nowe firmy prywatne	139
6.1. Transformacyjna ekspansja.	139
6.2. Szczególne przewagi <i>de novo</i> firm we wczesnej i środkowej transformacji	142
6.3. Dynamika zmian udziału nowego sektora prywatnego i stylizowane scenariusze przejścia od recesji do ekspansji.	149
6.4. Determinanty scenariuszy przejścia od recesji do ekspansji w postkomunistycznej transformacji	157
Rozdział 7. Prywatyzacja „odgórna”: historia, teoria i transformacyjna rzeczywistość	159
7.1. Prywatyzacja w świecie powracającego liberalnego paradygmatu: od lat siedemdziesiątych do dziewięćdziesiątych XX wieku	159
7.2. Prywatyzacja postkomunistyczna: podobieństwa i różnice	164
7.3. Społeczne nadzieje i obawy, emocje i mity jako bariery prywatyzacji	167
7.4. Cele, środki i efekty	172
7.5. Wstydliva sprawa reprivatyzacji	176
7.6. Trzy lekcje z „odgórną” prywatyzacji	178
Rozdział 8. Transformacyjne przemiany w porównawczej perspektywie	183
8.1. Kryteria oceny zmian systemowych	183
8.2. Postępy ekonomicznej transformacji a poziom demokracji	189
8.3. Liderzy i maruderzy w pierwszej i drugiej dekadzie transformacji: 1990–1999 i 2000–2009	192
8.4. Poza stabilizacją, liberalizacją i prywatyzacją, czyli wpływ różniących się cywilizacyjnych fundamentów	202
Rozdział 9. Rynek pracy w transformacji. Studium przypadku nr 1	213
9.1. Cechy charakterystyczne zatrudnienia w gospodarce komunistycznej	213
9.2. Pojawienie się bezrobocia i jego rodzaje	218
9.3. Zmiany w strukturze zatrudnienia	223
9.4. Kwalifikacje, płace i problemy „niezatrudnialnych”	227

Rozdział 10. Sektor bankowy: najtrudniejsza scheda po komunizmie. Studium przypadku nr 2	235
10.1. Dylematy i bariery przekształceń sektora bankowego na starcie transformacji ..	235
10.2. Niczyje banki, niczyje przedsiębiorstwa i w efekcie rosnące długi...	237
10.3. Jak prywatyzować i skąd brać chętnych?	243
10.4. Kontrfaktyczne scenariusze przekształceń sektora bankowego w krajach transformacji.	250
Rozdział 11. Otwarcie na świat we wczesnej transformacji	255
11.1. Szczególne, nie tylko tradycyjne, znaczenie otwarcia na świat	255
11.2. Zaskakująco wysoka dynamika i szybki powrót do normalnej struktury geograficznej w wymianie międzynarodowej	258
11.3. „Utrata rynków wschodnich” i spadek nowoczesności eksportu: iluzoryczne problemy wczesnej transformacji.	264
11.4. Sukcesy w handlu zagranicznym sukcesami transformacji	267
11.5. Efekty wczesnego otwarcia	273
Rozdział 12. Ruchomymi schodami w górę. Rosnący potencjał konkurencyjności liderów transformacji	277
12.1. Przyspieszenie dynamiki i zmiany strukturalne w okresie środkowej i późnej transformacji.	277
12.2. Zmiany w strukturze gospodarki. Studium przypadku „mikro” i „makro”	282
12.3. Firmy w poszukiwaniu konkurencyjności: spojrzenie mikroekonomiczne	286
12.4. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w procesie transformacji i modernizacji ..	292
Posłowie. Posttransformacyjne perspektywy w świecie pełnym wyzwań i w Europie pełnej problemów	299
Pełne satysfakcji spojrzenie wstecz	299
Błędy w krajach sukcesu: bolesne, lecz niedecydujące...	300
Kryzys finansowy, świat zachodni i zarysy nadciągających trudnych czasów	301
O konkurencji w globalnej gospodarce z osłabionym przywództwem Zachodu	303
Kraje „ósemki” w trudnym świecie: szanse sukcesu nadal powyżej przeciętnej	305
Literatura uzupełniająca	307
Indeks	311